

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Germanstr. Rakt. - Aktieb.

N:r 6 (164)

Fredagen den 6 februari 1891.

4:de årg.

Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och kolorerade planscher ..... kr. 8: — Idun m. Modet. utan kol. pl. • 6: 50 Idun ensam ..... • 4: —	Byrå: Hamngatan 16, 2½ tr. (midt för Kungsträdgården.) Prenumer. sker i landsorten å postanstalt, i Stockholm hos redaktion.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 10—11. Allm. Telef. 6147.	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris: 15 öre. (vid kompletteringar).	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» och »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annonser 70 öre pr nonp.-rad.

Elna Hansson. »Lundakvinnan».

För den, som sett eller hört omtalas den ädla kvinna, hvars bild i dag pryder Idun, skola vid hennes drag för den inre blicken ovilkorligen teckna sig de betydelsefulla orden: »de lidandes vän»!

I norra och mellersta Sverige är Elna Hanssons namn måhända mindre bekant; men i hela södra landet, företrädesvis i Skåne, finnas helt visst få personer, hvilka följt med sin tid och dess händelser, som ej hört nämnas Elna Hansson eller »Lundakvinnan», som hon mera allmänt kallades. Hon var nämligen född i Lund.

»Hennes lifsgärning» — säger en tidning — »ett halft sekel i lidandets tjänst, behöfver knappt nämnas, ty den var sådan, att den icke kunde bli obekant, hur anspråkslös fru H. än var.»

Elna Hansson föddes d. 10 aug. 1814 i Lund, där hennes fader var en arbetare vid namn Arvidsson. Vid 19 års ålder ingick hon själf äktenskap med en arbetare ifrån Malmö och flyttade till denna stad 1833.

Då hon af sin mor ärft en viss färdighet i

att sköta benskador och sår, började hon redan vid sitt giftermål att egna sig häråt, ehuru hennes största verksamhet inföll mellan åren 1850—73, och utan öfverdrift kan sägas, att flere tusen personer hos henne sökt och funnit bot för otaliga yttre åkommor, där till och med läkarne misströstat och förtviflat.

Ty mången person, som af läkarne blifvit dömd att mista än ett finger, än en arm eller ett ben, vände sig i stället till den allbekanta »Lundakvinnan» med det resultat, att fingret, armen eller benet icke allenast fick blifva kvar, utan totalt läktes.

Detta tyckte förstås en del herrar läkare icke om, utan anmälde henne till åtal, och följden blef, att denna »doktorinna utan diplom» tilltalades för kvacksalveri.

Så stort var dock det förtroende, fru Hansson förvärfvat, att hon från alla håll och kanter uppmanades att fortsätta med sin välsignelserika verksamhet, hvilka uppmaningar än mera styrkte henne i framhårdandet i sin lifsuppgift. Men

Hvad rätt du tänkt, hvad du i kärlek vill,
 hvad skönt du drömt kan ej af tiden härjas,

det är en skörd, som undan honom bergas,
 ty den hör evighetens rike till.

VIKTOR RYDBERG.

då hon ej tyckte om vare sig att riskera bli bötfärd eller att i smyg bedrifva sitt yrke, för hon till Stockholm och absolverade där fältskärsexamen. Efter detta upprättade hon i sin gård vid stora Ny- och Altonagatorna i Malmö ett privat sjukhus, där det aldrig fanns brist på patienter, dit hundratals olyckliga kommit in lemlästade och förtviflade, men gått åter ut i världen med hela lemmar och friskt sinne för att, tack vare god vård, åter kunna upptaga kampen för tillvaron, arbeta för själförfärf, i stället för att såsom krympingar äta ett bittert och hårdt nådebröd hos andra eller behöfva anlita den kommunala fattigvården.

Men icke endast i Skåne hade fru H. praktik. Hon anlätades äfven af personer från större delen af södra Sverige, från Linköping och Jönköping, öfver Sundet och Bälternas ända till Jylland och öfver norska gränsen ända till Kristiansand.

Det var måhända just denna vidsträckt praktik, som hos läkarna framkallade den opinionsyttring — från deras synpunkt sedt måhända helt naturlig — hvars följd endast blef ett alltmera vidsträckt förtroende från allmänhetens sida, helst sedan fru Hansson hade diplom på fickan och laglig rätt till att hela och bota.

Af fru Elna Hanssons 6 barn (3 söner och 3 döttrar) har särskildt den äldsta, fru Johanna Andersson, likaledes bosatt i Malmö, upptagit moderns lifsgärning, delvis i förening med denna, då de i många år innehaft samma bostad.

För några år sedan, då en kär anhörig till den, som skrifer detta, illa skadat ett ben, tillkallades fru Johanna Andersson, och i tacksamt minne skola för evärdeliga tider stå, icke allenast den rent yttre, kroppsliga hjälp och vård, hon på sitt blida, vänliga sätt lemnade åt den sjuka, utan äfven den tröst och den styrka hon förmådde meddela åt de förtviflade, af läkaren uppskrämda anhöriga.

Fru Andersson har på grund af en envis sjukdom den sista tiden varit hindrad i sin ädla verksamhet och af framskriden ålder har väl ock modern, fru Elna Hansson, ej vidare under de senaste åren kunnat sköta sitt kära kall: att hjälpa och hela.

Ännu i fjor 1890 var dock en släkting till tecknaren af dessa rader på besök hos den gamla i och för en mindre åkomma, och var då gumman frisk och kry och lemnade den hjälp, som åsyftades med besöket.

Var dock såväl Elna Hanssons som dotterns verksamhet i det hela, eller åtminstone i dess början, mest fotad på själfstudium och kärlek till läkandet, så har nu en dotter till den senare, fröken Hedda Andersson, tagit steget fullt ut för att efter nutidens fordringar och kraf på »betyg» kunna tillfredsställa allmänhetens anspråk icke allenast på erfarenhet, kärlek och vilja i och för läkarekonstens utöfning, utan ock på dokumenterade kunskaper genom aflagda examina.

Fröken Hedda Andersson har nämligen i Lund aflagt såväl student- som medicinekandidatexamen och är för närvarande bosatt i hufvudstaden i och för afläggande af sin licentiatexamen, efter hvilken hon snart står färdig

att upptaga mormoderns och moderns ädla lifsgärning.*

Men detta skulle ej den förra, mormodern, få upplefva.

Onsdagen d. 21 jan. detta år slötos de milda ögon samman, som sett och rörts af så mycket lidande, nedlades till evig hvila de kära händer, som i barmhertighetens tjänst varit så anlidade.

Ebon Hoi.

Små verser

af Karl Wåhlin.

Synvillor.

*Från ångbåtens fördäck jag skådar ut
 öfver hafvets vredgade strider.*

*Där vid himmelens rand det hejdas
 till slut,*

*synes lugnet råda omsider,
 men ju mer det bär ditåt på knakande
 skrof,*

*blifver djupets stämma förunderligt dof,
 och just där på afstånd det vänast log,
 vill hafvet bräcka vår köl och bog.*

*När på lefnadens farkost med roder i
 hand*

*din kurs du försöker att spana
 och ditt öga når horisontens rand,
 det möter en jämnad bana,
 men där borta i ännu hvitare svall
 på vredgade böljor du slungas skall,
 och hvart blicken än vändes, där utom-
 kring*

det eviga lugnet skall slå sin ring.

Repliker.

Den muntre:

*Se glad ut, min broder! Hvi står du
 och gråter?
 Om en du har mistat, stå tusen dig åter.*

Den sorgsne:

*Jag vill ej de tusen, den enda jag vill,
 och hon, som jag älskar, har ej fun-
 nits till.*

* Som ett bevis på, hur lust och anlag för läkarekonstens idkande lågo i släkten, kan ytterligare meddelas, att ännu en ung, kvinnlig anförvandt studerat medicin, nämligen fröken Bothilda Andersson, som tagit studentexamen och blott hade några månader kvar till kandidatexamen. Fröken A. var särdeles omtyckt, blid, enkel och anspråkslös. Hon bortrycktes för ett par år sedan af den oblideliga döden, då hon plötsligt afled på Lunds lasarett, sedan sjukdomen redan troddes häfd och alla väntade hennes snara tillfrisknande.

Lek.

1.

*När solen stiger ur natten,
 en spillra gungar det blott,
 där nyss på stormande vatten
 en kamp för lifvet har stått.*

*Af spillran, som flutit till stranden,
 en gosse med händigt grepp
 täljer, utsträckt på sanden,
 ett riggadt, tremastadt skepp.*

2.

*När kärlekens stora lycka
 i lifvet har gått i kvaf,
 i ord, som känslorna smycka,
 det formas dikter där af.*

Hvad vi tala om borta och hemma.

För Idun af — — —

I en stor stad, där mycket bildande och förädlade plågar finnas att se och höra, och där lifvet pulserar på ett annat sätt än i ett mindre samhälle, torde samtalstonen »flickor emellan» och i s. k. fruntimmerssällskap merändels ej röra sig hufvudsakligen om ens nästas förhållanden, om dennas görande och låtande; åtminstone borde ej, med sådana förutsättningar, så vara fallet. Inom smärre samhällen åter, där sinnet oftast saknar dessa yttre hållpunkter, måste man, tyvärr, ofta konstatera en annan riktning för densamma, som, om den ock ej helt och hållet afviker från det bättre och högre, likvisst i längden måste verka neddragande, liksom den efterhand måste förstöra allt godt och sundt umgängeslif.

Det ordas nu för tiden mycket om kvinnans jämlikhet och likställighet med mannen; i ett fall synes hon emellertid vara honom underlägsen, nämligen i hennes afgjorda oförmåga att låta sin nästas, synnerligast sina medsystrars görande och låtande få vara i fred för sin tunga. Icke för att vi härmed vilja hafva sagt, att alla kvinnor äro så beskaffade; nej, men det påstå vi, att en stor del, om ej flertalet, är så, och det är just detta, som orsakar afvigisidan af det inom smärre samhällen rådande umgängeslifvet, och hvaråt vi med dessa rader syfta.

En af grundorsakerna till denna utpräglade åtrå att vilja anmärka likt och olik om andra och därvid hellre lägga till än taga ifrån, lärar nog vara förefintligheter i hjärtejordmännen af egenkärlekens och afundens fula ogräs, som där lemnats att ostörtdt få fortväxa och tillföras ny näring genom här vidrörda, ofta upprepade ovana.

Härmed ville vi nu söka att inlägga en protest — i vår lilla mån — mot detta sätt att samtala, eller egentligen mot det val af

ämne för samtalet, som ofta förekommer väninor emellan, på fruntimmersbjudningar och i somliga hem. För en utom stående iakttagare kan uttrycket: »Gud bevara oss för våra vänner» härvidlag verkligen bevisa sin giltighet. Eller huru låter det kanske? Skola vi som hastigast teckna af en liten interiör, en bild, hvars motsvarande verklighet nog skall gifvas inom ej så få kretsar i vårt goda land! Som vanligt är det de frånvarande vännerna (!) och bekanta, som få »släppa till skinnnet».

Exempelvis: »Säg ni lilla fröken A. härom dagen på syföreningen,» höra vi fru B. säga; »var icke hennes klädning bra vacker och ljus sedan?»

»Jo, visst!»

»Ja — men kan ni tänka eder — jag observerade, när hon gick utför trappan, att hon hade *mörk* underkjoll!»

Tablå. Nu kunde det nog äga sin riktighet, att hvit underkjoll (förlåt indiskretionen!) passat bättre till den ljusa klädningen, men när eller om fru B. icke känner fröken A. nog väl för att kunna råda henne i denna grannliga underklädningsfråga, så hade fru B. dock helt visst mera gagnat fröken A. och mindre gynnat sin egen klandersjuka, om hon ej förtrott sina tankar i saken till sina väninnor.

Ett annat exempel bland tusen! Nygifte kronofogden C. har nyss flyttat in till en ort. Händelsen fogar det så, att unga fru C. i frun till ortens postmästare finner en gammal god vän till sina föräldrar. Hvad naturligare då, än att dessa båda känna sig mera än vanligt dragna till hvarandra och att, efter ömsesidiga besök, postmästarens göra en liten middag för kronofogdens. Bjudas nu möjligen ej alla postmästarens umgängesvännar med på denna middag, heter det strax af dem, som anse sig förbigångna: »Se på de dumma postmästarens, hvad de krusa för nya fogdens! Vi voro, kan tro, inte nog fina att bli bjudna!» Af ett förflugit eller ett i visserligen icke dålig afsikt framkastadt ord bli så snart flere, och personers handlings- och tänkesätt kunna på så vis framställas i en helt annan än *sann* dager. Om den rättvisan, det ädelmodet ändock unnades dessa frånvarande »vännar» att få förklara sig! — Hör vidare, huru det låter från samma håll: »Det var vådligt, hvad doktors hade fint på sin sista bjudning; att de kunna ha råd därtill!» eller — »så enkelt, ja simpelt de hade, inte ens en efterrätt; nog kunde de ha orkat med det!» Eller: »Nu har fru D. fått sig en ny, fin klädning; hvad hon skall må illa nu, innan hon får visa sig i den!» — »Nu ha E's skaffat sig ny salsmöbel; hvad de vråka sig!» Eller: »Observerade ni på sista bjudningen hos F's, hur fru G. slog sig ut för lektor H., och de talade om allt möjligt, barnuppfostran, litteratur och skön konst; precis som *hon* visste mera än vi andra i sådana saker. Så högfärdig hon är!»

Om nu också allt detta häcklande och anmärkande på ryggen, så att säga, hade med sig ett mera främmande och kyligt bemötande från de klandrandes sida gent emot de klandrade i ansiktet! Det vore ju långt mera reelt; man visste ju då, hvar man hade hvarandra. Men, nej — råkas dessa »väninor», så är det: »söta du», och: »så rysligt roligt att få träffas». — Är ej detta sorgligt, och är det ej sannt? Tänk på, huru illa de, som gå åstad och förlovfa sig, i allmänhet blifva åtgångna. Kan det finnas nå-

gon odygd eller oart, som *någon* af parterna icke besitter, och som gör, att fru A. och fröken O. beskärma sig och säga: »att hon ville ha honom», eller: »att han ville ta henne!» Känner någon eller några af Iduns läsarinor igen sig? Jag endast frågar! Äro ej vi fruntimmer — i allmänhet åtminstone — i detta ofvan berörda fall långt efter männen? Detta, att behöfva *andra* att tala om för att finna sig rätt väl och för att ha »roligt», som det så oskyldigt heter. Männen brister härvidlag äro försvinnande små gentemot våra, det måste vi väl sanningsenligt medgifva.

Detta sysslande med andras förhållanden förräder, enligt vår tanke, en tomhet i det inre, äfven om det kan förenas med en viss grad af skarpsinne och genom vana och öfning kan blifva icke så litet »uppiggande» för en tacksam åhörarekrets.

Mången äkta man trifs föga i sin hustrus sällskap, då han är ledig från sitt arbete och kan behöfva utbyta tankar med någon — hvilket också är en hvila — emedan hon kanske ej har annat på sin repertoar än litet skvaller eller jungfrukritik. Gifvetvis finnes ju dock alltid både hos oss och vår nästa åtskilligt, som måste *bedömas* och beklagligt nog äfven *fördömas*, men om vi svänga kritikens gissel, må vi ej skona oss själfva, utan lifligt hafva för oss Mästarens ord om grandet och bjälken. Mycket skulle då vara annorlunda.

I hemmet, i hvardagslag, hvad samtala vi i allmänhet om? Betänka vi rätt eller ens något, huru dessa »små gryteöron» uppfånga både det ena och andra? Om vi ej tala något direkt ondt eller skadligt — huru mycket *gagneligt* då? Få ej i de flesta fall barnen just genom den rådande samtalstonen emellan de kvinliga medlemmarne i familjen sinnet vändt utåt i stället för inåt och uppåt!

Detta: »så sa' dom», »så sa' vi», »hur tar det sig ut», »det går ej an», »det ser bra ut» etc. inplantas med det dagliga brödet i de ungas sinnen och hjärtan i, tyvärr, många hem.

Om vår håg verkligen vändes till högre mål; om studier, skön konst, politik, sundt samhällslif, det egna hemmet och det kring oss upp växande släktet verkligen ej äro utan intresse för oss, om vi vilja något så när följa i vår höge Herres och Mästares spår — skola vi ej kunna hålla vår tunga i styr manne, särskildt nu med hänsyn till vår nästa? Skall nödvändigt hon, synnerligast hennes afvigside, kläder, moder och dylikt vara föremål för vårt samspråk? Om tankar i dessa prosaiska ämnen ej kunna hindras att uppstiga innerst i hjärtekammaren, så måste vi dock lära oss och lära våra barn att hindra dem, där de äro att likna vid skadligt ogräs, att taga gestalt och form af *ord*, hvilka, en gång utflugna, aldrig mera igenkomma, icke gagna, men måhända skada tusenfaldt.

Kanske mången i botten god kvinna härvidlag brustit och brister mera af tanklöshet än afsiktligt. Mätte därför alla tänkande kvinnor, synnerligast mödrar och uppfostrarinnor se till, hvad de hvar i sin mån och inom sitt hem och sin krets kunna verka för *en god samtalston*. Ett tyst ogillande eller modigt uttalande af klander mot klander och småsint förtal af en frånvarande nästa bör vara, hvad vi utom hemmet åtminstone kunna verka för den goda saken. Inom det egna hemmet, med barn och tjänare, kunna och böra vi göra oändligt mycket mera. Ett ypperligt medel är att totalt slå döförat till för

hvad möjligen från ens tjänares sida i skval-lerväg presteras. Och hvad barnen beträffar, så gif dem fullt upp med sysselsättning, lek eller allvar — allt efter deras ålder och förmåga — och skona deras öron, först och främst i hemmet, för dylikt »tungomål», så skola de helt visst aldrig som vuxna få vana vid eller smak därför. Där en rätt anda råder inom hemmet, och framförallt där verklig gudsfruktan finnes, där både stora och små, de förra medvetet, de senare ännu omedvetet, äro upptagna med verksam id, med både tankar och händer sysselsatta med *annat* än *andra*, ifrigt sträfvande hvar och en i sin mån att fylla sin plats i lifvet och äfven på så vis lefva för ett högre mål, där kan arbetet ock ske med och under glädje och uppriskande skämt. Där behöfs ej tal om nästans handel och vandel för att få ett gladt samspråk i gång, och där kan ett godt skratt väl förenas med djupa allvarsord.

Ett bal-intermezzo.

Af A. Noël.

Personer:

KLARA TORBERG.

VILHELM VON BERAN.

(Scenen spelas i en vinterträdgård. Man ser genom de öppna dörrarna in i en klart upplyst balsal och hör dansmusik.)

Klara (kommer in vid Berans arm och sätter sig på en liten röd plyschpuff, som står i ett hörn, halft beskuggad af en grupp palmer och dracenor): Seså! Här är då temperaturen något dragligare!

Vilhelm: Visserligen! Därinne påminner den redan betydligt om Dantes inferno, nionde afsatsen.

Klara: Ni tar miste; på nionde afsatsen fröso de arma själarne fast i isen.

Vilhelm: Är ni säker på det, fröken Klara?

Klara: Alldeles säker!

Vilhelm: Då vill jag inte bestrida det.

Klara: Det gör ni klokt uti. Det skulle inte tjäna till någonting — jag finge ändå rätt.

Vilhelm: Godt. Fast inte hade jag anat en så doktorslärd Dantekännerska i en ung dam, som kan valsa med sådan öfvertygelse och uthållighet.

Klara: Hvarför inte det? I vår framskridna tid, som kan uppvisa sådana underverk på den psykologiska analysens område, ho väl åtminstone två själar i hvarje människobrust. Så är det också hos mig. Min första själ studerar världslitteraturen, min andra dansar vals. Men det senare bjuds ju blott ett par, tre månader af årets tolf — tyvärr. Ty att dansa är ett himmelskt nöje. — O, en vals! detta gungande och sväfvande! Isynnerhet med en god dansör.

Vilhelm: Och en sådan är löjtnant Wolf. Jag stod just nyss och beundrade er. Endast synd att valsen förtog er alla krafter till polkan. Ni har inte dansat fem takter med mig, fröken Klara.

Klara: Jag glömde, det jag hindrar er från er dans. Men man sitter ju så bra här. Om ni ville vända åter till danssalen utan mig...

Vilhelm: Fröken...

Klara: Ja, då ni beklagar den förlorade dansen...

Vilhelm: Därför att jag inte får dansa den med er, naturligtvis.

Klara (böjande på hufvudet): Fordrar ni, att jag stiger upp?

Vilhelm: Ni vet ju, att ni dansar så idealiskt!

Klara: Ja, jag dansar bra, ehuru något för passionerad, som ni ju också själf förebrätt mig.

Vilhelm: Det har jag inte understått mig...

Klara: Bevars, jag förstod er anspelning mycket bra. Det ges ett sätt att berömma, som är förfärligt likt klander, och att berömma min uthållighet i valsen betyder, att ni klart och öppet säger mig, att jag är en manad.

Vilhelm: Åh! Åh!

Klara: Förneka det inte! Ni är inte ensam om er åsikt. Tant Elfrida, hvilkens döttrar ligga som mjölsäckar i kavaljerernas armar, påstår också, att det inte är kvinligt att dansa så bra.

Vilhelm: Också?

Klara: Men jag rår inte för det! Det är ett familjearf. Min mor var på sin tid en firad bal-drottning, och Melanie dansar ändå bättre än jag. Eller hur?

Vilhelm: Jag har ännu inte i dag dansat med fru von Lohman.

Klara: Men medan Melanie ännu var flicka, för fyra, fem år sedan, då dansade ni väl oftare med henne?

Vilhelm: Mycket ofta!

Klara: Då måtte ni väl också veta, om hon dansar bättre. Säg rent ut bara!

Vilhelm: Utan tvifvel dansade er syster med ännu mera eld och lif än ni, men å er sida har ni det större behaget.

Klara: Ni slingrar er bra ur snaran! Jag är för öfrigt i det hela bra lik min syster, eller hur?

Vilhelm: Det kan jag inte finna.

Klara: Det säger man mig hvar dag.

Vilhelm: Just därför är det inte sannt.

Klara: Beständigt paradoxer!

Vilhelm: Hvar får ni då egentligen den idén ifrån, att någonting måste vara sannt, bara därför att hela världen påstår det? Jag försäkrar er, att ni inte det ringaste liknar vare sig den forna fröken Melanie Torberg eller den nuvarande fru von Lohman.

Klara: Det är mycket illa för mig, ty Melanie är vacker och...

Vilhelm: Ni är det mindre...

Klara: Min syster är intagande, och jag...

Vilhelm: Ni är det ännu mer.

Klara: Håll er bara till sanningen. Jag behöver inte något plåster! Tror ni, jag inte vet...

Vilhelm: Hvad vet ni?

Klara: Att — att — ja, att jag inte kan uthärda någon jämförelse med Melanie.

Vilhelm: Förfälska inte edra tankar! Ni ville säga något helt annat.

Klara: Och hvad, herr von Beran? Om ni redan förstår er på tankeläsning, så måtte ni väl veta, hvad jag egentligen ville säga.

Vilhelm: Ett äkta kvinnligt schackdrag! Ni vill tvinga mig att uttala, hvad ni inte själf har lust att säga. Men jag frågar er, min kära fröken: hvarför börjar man meningar, som man sedan inte har mod att tala till punkt?

Klara: Åhå! Inte mod! Det är en utmaning! Jag är mycket modig, herr von Beran, mycket! Och om jag nyss inte aldeles rärlinigt fullföljde min tanke, utan lät den göra en liten afvikning från raka vägen, så var det för att...

Vilhelm: Nä! Ni vill redan åter beskriva kurvor!

Klara: Hvad faller er in? Bara...

Vilhelm: Jag ser, att jag måste besluta mig för att hjälpa er. Det var endast blygsamhet. Var det inte så?

Klara: Blygsamhet? Ack, min Gud, jag vet knappt längre själf, hvarför jag afbröt den olycksaliga meningen midt uti...

Vilhelm: Er guvernant står ännu alltid i andan-om bredvid er och ger er då och då en knuff med armbågen.

Klara: Aldeles! Det måtte ha varit en sådan där knuff från fröken Ullas armbåge, som hindrade mig meddela er, att jag mycket väl vet, hvarför ni inte ville gå in på, att jag liknar min syster...

Vilhelm: Vet ni det? Säg mig det då rent ut.

Klara: Näväl, låt gå! Jag måste blott ännu litet fundera öfver formen.

Vilhelm: Är det nödvändigt, så fundera, men blott på det vilkoret, att ni ej under edra funderingar gömmer ansiktet bakom solfjädern. Det betraktas som en försvårande omständighet. Nå?

Klara: Nu har jag det! Det gifves väsen, vid hvilka intet kan förliknas, hvilka det skulle vara en förolämpning att vilja likna. *Iddio la fece e poi ruppe la stampa!*

Vilhelm: Jag förstår.

Klara: Rent ut: ni har älskat Melanie, och jag vill svära...

Vilhelm: Att jag gör det än! Det vore hvarken mer eller mindre än en mened. Hvad den förflutna tiden beträffar...

Klara: Så förnekar ni det ej?

Vilhelm: Nej, hvarför det! Jag bara förundrar mig, hur ni, fröken Klara, kan ha så noga reda på mina hjärteaffärer?

Klara: Såsom ett åsyna vittne, min herre! Tror ni, att man vid fjorton års ålder inte har några ögon i hufvudet? Som ni nog minns, var jag en mycket bortskämd barnunge! Jag kom in i salongen, när där var främmande, och mamma hade inte hjärta att visa ut mig. Hon väntade helt beskedligt, tills mitt öde drabbade mig i fröken Ullas skepelse. Men om nu detta öde var fördjupadt i en fransk roman, så dröjde det ganska

länge om, innan jag återhemtades till min fångenskap. Och till dess spelade jag den stumma iakttagerskan. Näväl; och...

Vilhelm: Och?

Klara: Jag glömmar aldrig den min ni tog på er en dag, då Melanie helt öppet koketterade med Alfred, som då ännu för oss endast var herr von Lohman.

Vilhelm: Tog jag på mig en min?

Klara: Om ni gjorde! Jag förstod saken mycket bra, lika bra som någon af fröken Ullas romaner, i hvilka jag gärna fördjupade mig bakom ryggen på denna goda vaktarinna.

Vilhelm: Historien var ju också mycket enkel, enkel som ett räknexempel.

Klara: Som om alla räknexempel vore så enkla! Var ni mycket otröstlig?

Vilhelm: När?

Klara: Då, när...

Vilhelm: När Melanie lyckliggjorde herr von Lohman med sin hand? Hvarför har ni så svårt att säga ut det?

Klara: Hm, ett hjärtesar! Alltså var ni mycket förtviflad?

Vilhelm: Efter omständigheterna.

Klara: Ett brustet hjärta! Krisch! Kras!

Vilhelm: Jo, jo! Det kändes allt så!

Klara: Stackars ni!

Vilhelm: Känner ni till Portlandsvasen, fröken?

Klara: Jag har inte det nöjet, ty, enligt hvad jag försport, står den i Britishmuseum i London, och då jag ännu aldrig hedrat Albion med någon visit, så...

Vilhelm: Lika godt, fröken Klara! Denna vas störtade en dag ned från sin piedestal och gick i skärfvor. Krisch! Kras!

Klara: Som ert hjärta! Hvilken skada!

Vilhelm: Ja, och kunde man tänka sig, att en vas skulle öfverleva något slikt. Lyckligtvis finns det emellertid utmärkt porslinskitt, och Portlandsvasen prunkar nu oskadd och hel till synes från sin piedestal.

Klara: Verkligen? Och samma konststycke försökte ni med ert hjärta?

Vilhelm: Med samma framgång.

Klara: Den som bara visste, hvaraf ett sådant ypperligt hjärtekitt består.

Vilhelm: Hvarför vill ni veta det?

Klara: Åh, för att i fall af behof kunna göra bruk däraf.

Vilhelm: Om ni vill skänka bort ert hjärta, så skänk det åt någon, som förstår att handskas väl med det, någon i hvars händer det inte lider någon skada.

Klara: Åt uppfinnaren af porslinskittet t. ex. Det vore väl det klokaste.

Vilhelm: Eller åt mig!

(Forts. o. slut i nästa n:r.)

Från antikens kvinnovärld.

Tre skisser för Idun

af

Vilh. Lundström.

I.

Toaletten.

Dom förlåtelse, mina damer, att ett manligt öga vågar kasta sina blickar in i budoaren, vågar för några minuter närvara vid en af edra medsystrars toalett...

Varen lugna! Den budoaren har i snart tvåtusen år varit jämnad med jorden, och blott de remnade murarne af en eller annan dess like resa sig ännu i de ur askhögarna och lavaströmmarne framgräfdade städerna vid Napolis bukt.

Och af henne, romarinnan, som en gång i forna tider stolt och skön var den budoarens herskarinna, af henne finnes ej ens askan åter, som en gång samlades i sirad urna från hennes bål.

I kunnen alltså i tankarne tryggt följa mig in i hennes toalettrum. Men törhända menen I, att där finnes föga af intresse att betrakta?

Det är en vida utbredd fördom, att vår tid särskildt på förfiningens, lyxens och be-

kvämlighetens område skulle stå så oerhört öfver svunna tider, att en jämförelse nästan vore en löjlighet. Det är ett oerhört miss-tag man begår, om man så tror. Den senare antiken och särskildt dess kvinnor hade hunnit så långt i raffinerad öfverförfining, att vi må hoppas, det flertalet i vår tid aldrig måtte komma ens tillnärmelsevis så långt. Kanhända gömmer alltså ändock romarinnans budoar åtskilligt af intresse.

Öfver atriets konstfullt arbetade mosaik-golf träda vi alltså in. Endast i förbigående se vi mellan peristyliets smidiga pelare den präktiga trädgårdens terasser skymta fram. Vi vika af åt sidan; i ett af dessa smårum på sidorna om den stora salen, *atrium*, som upptager större delen af det romerska huset, finna vi oss plötsligen ansikte mot ansikte med dess herskarinna. Slafvinnan har just fäst kring hennes små fötter de fina, hvita skodonen, och vi kasta en blick på deras konstnärliga broderier, pärlor och ädelstenar, ännu icke undanskymda af den långa *stolans* bräm. Denna är som bekant romarinnans förnämsta dräkt, och den stola hon för dagen utvalt ligger ännu på en bänk bredvid, väntande att få sluta sig kring sin egarinna, så snart slafvinnan fullbordat hårfrisuren, sådan herskarinnan för dagen bestämt den. Ty en romersk dam af värld, åtminstone under antikens senare tid, var nästan aldrig friserad på samma sätt två dagar efter hvarandra. Ovidius, kvinnokännaren *par préférence*, han som skrifvit tre böcker om konsten att älska och likaså ett långt skaldestycke om kärlekens botemedel, och som särskildt var djupt invigd i kvinnotoalettens hemligheter, yttrar på ett ställe: »Lika gärna må du söka att räkna ollonen på den greniga eken eller alla de bin, som svärma bland Siciliens berg, eller Alpernas vilddjur, som att jag skulle kunna uppräknat alla dessa frisyrier, till hvilka hvar dag fogar en ny.»

Men huru var det då möjligt, fråga utan tvifvel mina läsarinna, att på det viset byta frisyrier för hvarje dag? Romarinnorna hade väl aldrig...?

Jo, mina ärade läsarinna, det hade de...! Tron för ingen del, att lösbehagen äro årsbarn med fontangen eller allongeperuken; två tusen år förut funnos alldeles liknande tingestär på de grekiska och romerska kvinnornas toalettbord.

Och det var ej blott inom de allra högsta klasserna begäret att pråla med andras hår vunnit insteg. Nej, till och med nere i katakomberna, som befolkades af de fattige och föraktade kristianerna, till och med där har man funnit peruker och löshår.

Det fanns i Rom handlande, som drefvo affärer uteslutande i hår. Det, som rönte största efterfrågan, var det blonda. Germanernas blonda döttrar sålde sina ljusa lockar till dessa rika, öfverförfinade romarinnor, hvilka hela glans en gång skulle plånas ut af dessa samma germaners skaror.

Det får alltså icke förvåna oss, att vi i vår romarinnas budoar finna en mängd »hårartiklar», bland hvilka en del hvarje dag af slafvinnans konstfarna händer fästes på herskarinnans hufvud.

Men hvad är detta? Ett helt batteri af burkar och flaskor i ett elegant schatull?

Ja, mina damer, kanhända skulle mer än en af eder afundas romarinnan alla de parfym- och skönhetsmedel hon hade till sitt förfogande. Där finns visserligen hvarken »patchouli», »heliotrop» eller »crème Simon», men där finnas tusen andra parfym, salvor

och pulver, som hafva samma verkan. Där finnas medel att gifva hyn en frisk färg, att göra händerna hvita, att borttaga fläckar i huden, att svärta ögonbrynen o. s. v. Lika litet saknas smink, tandpulver, hårolja och pomada. Ovidius har bland annat också skrivit ett skaldestycke om skönhetsmedel, af hvilket vi tyvärr blott ega kvar ett fragment. Skulle det måhända intressera mina läsarinor att få del af några bland de recept han i klingande verser skänker sin samtids damer?

Se här ett af dem, hvilket visserligen tager sig matt ut i svensk prosa gent emot originalens stolta hexametrar och pentametrar.

»Lären, huru I, medan sömnen breder sin domning öfver späda lemman, mån kunna göra er hy glänsande. Borttag från det korn, som skeppats från Libyens nybyggen, agnar och skal. Sedan det skalats, må det utgöra fulla två skålpund; lika mycket *ervum* må sedan fuktas i tio ägg. När allt detta blifvit torkadt i fria luften, så låt den tröga åsnan krossa det på den skrofliga kvarnen. Sönderstöt sedan de första horn, som falla från den lifliga hjorten, och laga, att fulla sjättedelen af ett ass användes härtill. Sedan nu detta blandats med det stofvina mjölet, sikta sedan allt i en urhålkad låda. Lagg härtill två gånger sex narcisslökar utan bark, som af idog hand stötas i en ren marmormortel. Ett sjättedels ass gummi och nio gånger så mycket honung må slutligen komma härtill. Den flicka, som smort sitt anlete med denna salfva, hon skall öfverträffa sin egen spegel i blixtrande glans...»

Det är väl intet tvifvel underkastadt, att mer än en romarinna följde den vänliga skaldens anvisning, och må vi hoppas, att hon också fick erfara uppfyllelsen af hans löfte! I ett annat recept förordar han en salva af torkade bönor, blyhvitt, soda, ett slags sjökum, honung, rökelse, myrrha och torkade törnsblad. Måhända äro ingredienserna i nutidens alla salvor och skönhetsmedel icke så särdeles annorlunda beskaffade, men den stora skillnaden förefinnes dock, att romarinnan själf skaffade materialet och skickade en slaf till kvarnen att mala och blanda det, medan nutidens damer köpa sina toaletthemligheter i parfymboden — och icke ha en aning om deras beståndsdelar.

Men så ega ej heller det nittonde århundradets damer en skald, som i sirliga verser inviger dem i skönhetsmysterier...

Men under vårt indiskreta prat om hårfrisyr och skönhetsmedel, har slafvinnan fullbordat sitt värf: stolan har redan i fylliga veck slutit sig kring romarinnans gestalt, det fina tyget frasar mot golfvets mosaikinläggning, den guldbroderade gördeln blixtrar, och den stolta damen träder öfver marmortröskeln ur budoaren ut i ariet genom dörren, som slafvinnan-kammarjungfrun vördnadsfullt öppnar.

Och medan romarinnan åter börjar sin fjärlsflykt mellan bordets och galanteriets nöjen, stå vi där ännu kvar ett ögonblick, bländade af all denna lyx och undrande, om det är en antik bild vi skådat eller om det icke är en nutidsdam, klädd i antikens veckrika dräkt.

Men det är så: formerna vexla, tiderna förändras — människonaturen är dock evigt densamma.

Olivia Nordqvist.

Helt nyligen meddelade de dagliga tidningarna i kort notisform, hurusom en af hufvudstadens mest allbekanta och anlitade »institutioner» räknade en bemärkelsedag, då nämligen »Allmänna tidningskontoret» vid Gustaf Adolfs torg för lidne Karlsdag fyllde sitt 20:de arbetsår. För den gamle stockholmaren är »tidningskontoret» och dess energiska innehafvarinna, fröken Olivia Nordqvist, fullt ut såväl kända som hans »torg», hans vaktparad, hela hans stad. Ty det är hemligheten med denna affärs framgång och popularitet, att den förstätt göra sig till en integrerande del af hvad man skulle vilja kalla det *specifikt stockholmska*. Våra talrika läsarinor i landsorten känna dock kanske ej så noga till den verksamhet, som representeras af Olivia Nordqvists namn, men för alla tro vi det vara kärt att i dag i de svenska damernas blad möta dragen af en kvinna, som genom ett energiskt, intelligent och framgångsrikt arbete skapat sig själf en solid ställning, åt hufvudstaden ett nu snart sagdt omistligt centralkontor för tidnings- och tidskriftförsäljning, biljetthandel och korrespondens.

I dag räknar Stockholm sina tidningskontor i tjugotal, men då för 20 år sedan arkitekten F. R. Ekberg kom på den tanken att anlägga det Allmänna tidningskontoret, var detta det första i sitt slag. De uppskakande världshändelserna under det pågående fransktyska kriget, hvilka med så brinnande intresse här hemma följdes, gjorde den allmänna efterfrågan efter tidningar och de nyheter, de kunde bringa, större än någonsin förr. Detta gaf uppslaget till Stockholms första tidningskontor, ännu i dag *det första*, äfven med hänsyn till affärens omfattning och mångsidighet.

Grundläggaren hade lyckan att i den då ännu knappt tjuguariga unga flicka, som valdes till föreståndarinna, finna en person, hvilken genom sin ovanliga arbetsduglighet och sitt behagliga väsen var som klippt och skuren för en dylik post. Olivia Nordqvist kom redan vid femton års ålder till Stockholm för att under broderns, den kände musikern, numera operadirektören Conrad Nordqvists ledning studera musik. Dessa studier afbrötos dock, då brodern snart nog utnämndes till musikedirektör i Karlskrona och dit afflyttade. Den unga flickan ville emellertid ej återvända att ligga det torftiga fädernehemmet i Falun till last; hon hade hjärta och beslutsamhet nog att på egen hand ta upp livvets dust och grep med begärlighet det

tillfälle, som erbjöd sig vid den till en början helt ringa tidningsaffären.

I hennes hand har densamma på dessa gångna tjuguar alltjämt utvecklats sig ända till den betydelse, den i dag eger.

Utom den mängd svenska och utländska tidningar, som lösnummervis och i prenumeration genom kontoret spridas, tjänstgör det ock, som bekant, som biljettförsäljare för flere af hufvudstadens teatrar, var det första som för allmänheten tillhandahöll skrif- och läsrum samt telefon, är en mycket anlitad inlemningsbyrå för annonssvar och allsköns korrespondens — kort och godt en sorts det flanerande Stockholms nyhets- och affärsbörs, som det numera ej skulle kunna tänka sig att undvara.

Fröken Nordqvist, som 1880 äfven som egarinna öfvertog affären, har vetat att genom det utmärkta sätt, på hvilket hon skött såväl densamma som sin kundkrets, alltjämt låta den förra tidsenligt utveckla sig och den senare beständigt ökas, på samma gång de äldsta kunder bibehållits, så att ännu i dag framför den långa disken presentera sig välkända anleten, som snart sagdt ej en dag saknats på de tjuguar, Allmänna tidningskontoret nu räknar som sina. I en sådan trohet från kundkretsens sida ligga det största erkännande och uppmuntran för fröken Nordqvists verksamhet; här är den också ovanligt välförtjänt, den intelligent och arbetsamma duglighetens lön. Heder åt alla kvinnor, som till ett godt föredöme gå i spetsen att bryta nya förvärfsvägar för sitt kön!

En praktisk skridskodräkt.

Prisbel. svar å prisfrågan XLIII
af

»Försöka duger».

Skulle ej våra sportälskarienor vänligt vilja taga i öfvervägande, huruvida icke nedanstående beskrifning på skridskodräkt kan anses vara praktisk, varm och ledig.

Dräkten består af kjol, kofta och benkläder, allt af samma tyg.

Det mjuka kläde, som nu användes till promenad-dräkten, lämpar sig bäst med besättning af skinn eller plysch i lika eller mörkare färg. Vi tänka oss färgen brun, blågrå eller svart, och börja så med *kjolen*.

Denna göres helt kort, så att den lemman foten fullkomligt fri. Vidden $2\frac{1}{2}$ à $2\frac{3}{4}$ meter. Den sneddas på vanligt sätt och fodras helst med flanel, i någon melerad färg; bjärta färger äro olämpliga. För att rynkor och veck ej skola falla sig klumpiga vid infällningen i linningen, utklippas vid dessa små kilar *ur fodret*, som sedan nått hopsy; foderkjolen kommer då att sitta nästan slät omkring medjan. Nedomkring garneras kjolen med en decimeters bred skinn- eller plyschbård.

Skulle en sådan kjol under nu rådande modeförhållanden, möjligen anses för kort, för promenaden ned till isen, så kan en rad stålringar fastsys rundt om vid pass $1\frac{1}{2}$ decimeter från linningen; ett band trådes genom ringarne och utdrages på kjolen genom tvänne languetterads hål, anbragta i ett sidoveck. Bandets ändrar hopsy, hvarigenom det blir lättare att finna och afknyta det. Härigenom kan kjolen dragas upp några tum. Kort *måste* den vara för att ej vara hinderlig vid åkningen.

Koftan, ej allt för kort, är tillsittande i ryggen; framstyckena kunna vara halvvida, om så önskas, dock alltid så mycket svängda, att de gifva figuren ett smidigt utseende. Vackrast är kanske dock att bära koftan helt tillsittande, men i hvarje fall bör den vara så rymlig, att ett klädningslif kan bäras under den. Koftan knäppes ända upp till halsen, förses med krage af samma sort som kjolgarneringen, hvaraf äfven sättes en kant nedomkring samt kring ärmarna, som bör sluta väl till handlederna. Förses vidare med en mindre bröstficka för näsduk

och skridskonyckel. Jag antager nämligen att fjäder-skridskor användas.

Byxorna af tillsluten modell, under hvilka vanliga benkläder böra bäras, fodras äfven de med flanel; man undviker då de tunga och hindrande underkjolarne. Skulle dock någon anse sig ej kunna undvara ett dylikt plagg, så tag åtminstone blott en och en helt kort sådan samt fodra klädningskjolen med ett lättare tyg. De tjocka benkläderna äro oundgängligt nödvändiga vid skridskoåkning, de hålla underlivet varmt, hvilket kjolarne aldrig göra. Benkläderna böra vara så långa, att de räckta ned på halva smalbenen, där de knäppas med 3 st. knappar och omslutas af skafsten på stöfletterna, som böra vara att snöra. Resårskodon äro alldeles olämpliga, de sitta ej nog stadigt.

En mössa af skinn eller af garneringstyget samt fodrade handskar fullständiga dräkten. Muffen lemna hemma, den är blott till hinder och ger ofta anledning till osköna rörelser. Skall den nödvändigt vara med, så bäres den hängande på ett band kring halsen.

En väska till skridskorna, äfven den af samma tyg som det öfriga och fodrad med vaxduk (den sort som användes till badmössor är mycket lämplig), är synnerligen praktisk. Den bäres lätt, hängande i ett band, på armen och bör ej vara större än att skridskorna nätt och jämnt få rum; den kan då hoprullad gömmas i klädningsfickan under åkningen.

Till sist ett par vänliga råd från en f. d. skridskoåkarska. Njut ej af skridsporten till öfvermått; unga klene personer kunna lätt taga skada härpå. I stället för det gagn, den måttligt njuten skänker de unga, kan den i öfvermått grundlägga årslång svaghet. Äfven från dessa hvilostunder på de iskalla sofforna vid våra skridskobanor, där de unga glömma sig kvar i glädigt samspråk, vill jag bestämt afråda. Man märker ej, huru kylan smyger genom lemmanne, förr än det är försent och man, mer eller mindre förkyld, nödgas hålla sig inne i flere dagar. Kanske då isen är som bäst, för att nu ej tala om det besvär och bekymmer, man alltid gör sin omgifning vid den minsta opasslighet.

Lifselexir?!

»Bakterier», »baciller», »mikrober», »trikiner», »ättiksålar». För en tio år sedan voro alla dessa odjur, »som makt hafva i vädret», till största delen för mig okända.

Det var visst värdt att ge sig in uti en ojämn strid mot de osynliga, då man hade att uppjuda hela sin stridsduglighet emot mögel på väfvar och ost, att freda sylter och safter från jäsning, att hålla råttor och möss från källare och visthus samt flugor, mal och andra möjligen hotande insekter från rum, möbler och sängkläder.

Jag tillstår, att en sådan inom ett gammalt boställe utkämpad strid håller en husmoder varm i kläderna, ja så, att hon till sist får lust att helt fegt kapitulera.

Så gick det mig! Med bibehållen krigsära likvisst uppgaf jag min ställning som hushållsbefälhavare på landet och hamnade helt fredligt i en liten varm, ombonad våning, med en jungfru, vattenledning, gas — och, mina vänner — vedgubbe och *gas-kök* i Stockholm.

Puh! Jag kände mig, som jag tänker mig en anka, som jämt fick dyka ner till dammens botten och knapa i sig födan, skall känna sig, när hon plötsligt finner sin plats vara på fina jämna sandplanen, med mat och vatten, hvart hon vänder sig. Det var så öfvermåttan bekvämt, och jag begynnade att med förundrade ögon betrakta världen omkring mig — allra mest bestört öfver mig själf, en person som jag förut bra lite haft reda på. — Då jag nu, noggrant följande tidningarnas vetenskapsfyllda spalter, därvid mest intresserade mig för helsoläran eller hygienien, som låter bättre, fann jag, det jag, med afseende på min egen person, stod på branten till undergång.

Jag hade på landet med mycket nit skött om sjuka, då vi hade långt till läkare. Men att sköta om helsen? Bevare mig väl, därtill var jag idealiskt okunnig.

Huru löjligt; nästan planmessigt hade jag ju släppt in uti min blodmassa milliarder generationer bakterier, som, jag riktigt såg det nu efteråt, från alla upptänkliga bakhåll störtat på mig. Exempelvis vid mina storstädningar på vinden, när mögel-svamp i taket sedan regntiden, gamla dammiga kläder, mattor och murknande bråte protesterade mot kvasten och retsamt dansade omkring mig — som i min menlöshet tog alltsammans så obegripligt

skämtsamt och med öppen strupe, vanvettigt sjungande, riktigt *inbjöd* baciller och mikrober till lifstidslogis i mitt inre —! Och sen, mitt ömma sätt att se odjuren till godo —! Föda dem och låta dem formera bekantskap med okända släktingar i spenvarm, icke »kontrollerad», måhända tuberkulös mjölk; — låta dem förnöja sig vid åsynen af de hemska batljer, som levererades i det nattståndna vatten, jag, utan vidare, när jag var förstig, stjalpte i mig! Och så sätta blodmassan och hjärnsubstansen i det vidrigaste trångmål genom att undanhålla dem den oundgängliga undsättning, de, för att ej duka under, kräde, af »friskt, ungt, kraftigt oxkött». Sådant kött, som våra präktiga unga dragare behöllo för sig, där de ginga och drogo färör i jorden. »Kött!» Det eländigaste, »omogna» af, i bästa fall, åtta dygn gamla kalvar —! Annars på somrarna, nästan dagligen, köttet af svin, — halfkött — aldrig »undersökt» — kanske fylld af trikiner — hvaråt jag misstänker att mina hemmastadda kära bakterier skulle kända sig mindre väl till mods, — då enligt min diagnostik trikiner uppträda mera kraftigt och följdriktigt i sitt förstörelsearbete af hela den af dem angripna organismen, inclusive baciller och bakterier.

Att min mångsidiga, välsignadt innehållsrika organism äfven underhöll åtskilliga meter benickemask, tviflade jag heller icke på, då jag ju oförskräckt på landet njutit af rå lax och dessutom min rödlätta hy och ej öfver sig smärta figur tydde på symptom i denna riktning.

Och sannerligen när jag nu om morgnarna låg och grubblade i min säng — hvad hade jag uppe att göra! — och tänkte på, att jag skulle börja dagen med att släpa med mig hela det der snyltaktiga följet, så nästan drog jag mig för att stiga upp —! Mitt enda studium blef att hindra något vidare närmande med thy åtföljande milliardökning af racerna i mitt inre, af storstadsbakterierna. Den enda jungfrun fick föra ett ganska rörligt lif — öppna fönster och vädra — öppna spjäll och lufter — stänga fönster, när granens jungfrur piskade loss familjens baciller, hvilka husvilla och ursinniga tänkte kila upp till oss! Åh nej, inte den gången! Och hon fick bära mina gatbakterier, som sutto fast vid kjolkanter och skodon, ut på gården och *borsta!* Och jag satt inne och »andades genom *nåsan*». Jag inbjöd dem minsann inte med sång nu mera! Jag var så beklämd öfver allt elände, jag för deras skull af tidningarne såg fått insteg i hemmen, att jag var färdig att förbanna min födelsestund. Vänner och bekanta grannar, helst i kyrkor och spårvagnar, voro för mig ej längre medmänniskor, utan bacillbärare, från hvars utströmmande atmosfär jag skyddade mig medels noggrant »hållande af munnen», hvilket kostade mig en ej ringa möda, samt ett aldrig uraktlåtet desinficerande af min person.

Men oakadt allt mitt aktgifvande, det mest minutiöst reglerade lefnadssätt, detta med afseende på både diet, sömn, måttligt arbete, »afpassade nöjen», tynade jag af. Jag *vägrade* mindre för hvarje vecka! Och detta ångslade mig till den grad, att de »afpassade» nöjena ej längre förmådde förströ mig. Själfrva sömnen, min trofasta vän sedan barndomen, svek mig för första gången mitt lif. Jag kände, huru bakterier och mikrober lefde festlif på min i upplösning stadda organism. . . . Då — sistlidne höst, dato minns jag ej — men dagen står för mig, som om det varit i går, såg jag på kvällen i tidningarne med feststil dr: *Kochs lymfa* »offentliggjord». Den lymfa, som skall rädda och återgifva lifvet åt mänskligheten, döda baciller, bakterier, mikrober, tillintetgöra »lupus», tuberkulos — apotekare och, otacksamt nog, till sist äfven läkareyrket. Detta senare dock lyckligtvis i en så aflägsen framtid att hela människosläktet blifvit impregneradt af lifselexiret Kochs lymfa! Jag började dra andan åt mig — genom *munnen!* »O, ni små odjur! Er tid skulle komma till sist!» Att strida en oviss strid emot er var tyngre, mycket tyngre än att där ute på landet, där ni efter allt inte måtte trifvas så särdeles väl, kämpa emot både mal, mått, mögel, insekter — ja, råttor.

Landet! Med den dieten, oron och omtanken, bråskande sysslor, utan afpassade nöjen! Men jag var så frisk där, var så glad. Vore ej luften och det friska vattnet ett lifselexir så godt som Kochs lymfa? Fast ej så högt äradt?! Jag grubblar och grubblar, men har ingen säker ledning. Den är så lite vetenskaplig denna sista förmodan, så naturlig, som det står i Andersens sagor om den verkliga näktergalen — när han sjöng.

Laura Fitinghoff.

Sen till, att *Idun med Modetidning* finnes hos alla edra bekanta!

Ur spåret.

Skiss af *Richard Melander*.

Belönad med hedersamt omnämnande vid Iduns stora pristäffling

(Forts. o. slut fr. föreg. n:r.)

Blott en liten, knappt märkbar, rödaktig fläck kom fram på hvardera af dotterns kinder och försvann lika fort. Men det var en uppslagen bok för modern.

»Hvem?» hviskade hon darrande med ögon som glöd.

Fröken Lisen sjönk icke till hennes bröst, fattade icke hennes hand, slog icke ned ögonen, grep icke efter näsduken, då hon utan en darrning sakta svarade:

»Karl Andersson.»

»Gud!» brast modern ut och sjönk med hela öfverskottet af värdighet ned i en korgstol.

»Jag visste det,» sade Lisen lugnt och utan bitterhet. Och modern repeterade sitt utrop.

Efter den tystnad, som följde och hvar under Lisen stod kvar orörlig, började modern kvickua vid, hemta sig och törsta efter detaljer. Och så kommo frågorna som skott ur en revolver:

»Har du skrivit till honom — lotslärlingen?»

»Nej!»

»Har han skrivit till dig då — han?»

»Nej!»

»Har du hans porträtt — hans, lotslärlingens?»

»Nej!»

»Men så har han väl ditt då, hvasa?»

»Nej!»

»Men hur i — hur har ni kommit öfverens då — du och han?»

»Vi ha inte kommit öfverens, mamma.»

»Ja men hur vet du då —»

»Jag vet inte mer om honom än mamma vet — kanske mindre —»

»Inte ett enda ord emellan er, inte ett ord under den där seglatsen —»

»Mamma! Jag satt lika trygg ensam med honom, som jag står här ensam hos mamma!»

»Det är inte någonting då emellan er, ingenting —»

»Nej — ingenting annat än att jag vet, att han — lotslärlingen — är den enda, som jag kommer att älska — mer vet jag inte!»

»Åh — Gud vare lof!»

Och hon fick sina krafter igen att resa sig.

»Mamma lilla!» sade nu fröken Lisen ömt och lade sin hand på moderns axel; »vi två känna ju hvarandra riktigt. Låt oss nu tala åt först som sist om denna sak och sedan lemna ämnet åt framtiden. Du känner ju till mina konstigheter, och jag blir aldrig anorlunda. Jag vet precis allt, hvad du skall tänka om denna sorgliga förvillelse, hvad hela societeten här, hvad hela samhället där hemma skulle tänka, om de kände den. Ingen — ingen skulle hålla med mig. En sådan förskräcklig mesallians, om vi komme att gifva oss! Jag, som kunde få nästan hvem jag ville här! Jag taga en sjöman, som i lyckigaste fall kan bli kaptan, en som inte har fått uppfostran, som inte har namn eller släkt eller framtid — har umgåtts bara med lotsar och sjömän — — ack, jag hör så väl hvarenda speglosa och jag ser hvarenda rynkad näsa! Och ser du mamma

lilla, allt detta bryr jag mig icke mer om, än om jag läste det i en bok om någon annan. Ser du, mamma, jag sätter den enkla sjömannen skyhögt öfver den där, som gick nyss med parasollen. Ty om han med parasollen —»

»Snack om den parasollen! Den måtte han väl få ha!»

»Om han hade en minsta bråkdel af lotslärlingens finkänslighet, skulle han skytt som pesten att på det här sättet kretsa omkring mig och göra sig till en narr i en tänkande flickas ögon — och likadana, precis likadana är de allesammans, hvar på sitt vis. Hvem är ärlig af dem? Hvem tänker på annat eller andra än sig själf? Hvem skulle visat lotslärlingens stolthet? Hvem skulle varit sådan man som han, när det gällde? Hvem skulle som han hållit armen om mitt lif utan att en sekund med ett enda ord glömma sig, fastän han älskade mig — jag vet, att han ännu älskar mig, och dock har han aldrig sagt det med en blick. Det är en man efter mitt sinne, mamma, en verklig man, fri från humbug, som en kvinna kan lita till äfven då, när allt syns förlorat. Och så mycket tror jag att det kräves, för att ett äktenskap skall kunna sägas stå på säker grund —»

»Hvar i all världen, barn, har du fått dessa fordringar ifrån?»

»Just uti all världen, just i vår värld, vår umgängesvärld — och jag har inte sett en enda, som vågat handla själfständigt och gå sin egen väg från det gamla utnötta spåret, som flocken följer — och därför har jag lärt mig att misstro dem alla och sky dem alla, när jag som bäst gått midt ibland dem. Där har du hela mitt hjärta uppslaget på vid gafvel, mamma lilla! Och nu går jag ensam ner till hamnen, äfven med risk att möta den ljusa para — förlåt mig! Den ljusa kamrern. Ge mig en kyss nu! Förr eller senare får jag dig på min sida — —»

»Aldrig — aldrig! Ursparade sorgebarn!»
Och hon slog med all makt sitt handarbete i korgstolen.

* * *

Solen hade sjunkit ned mot den strimma, som skiljde haf och himmel. De skoglösa bergknallarne upptogo rosenskimret från hennes strålar och framstodo i varmaste färger och skarpt tecknade in i minsta detaljer. Allt framträdde trolskt och glänsande — hustaken, trädgårdstapporna, båtarna vid kajen, folket, som stod och såg utåt hafvet eller promenerade. Fröken Lisen gick där ensam litet afsides från badgästerna, stannade ofta och såg utåt. Hennes kinder hade varm färg; solskenet var nog icke ensamt orsak.

Där stod en grupp lotsar vid kajen. Fröken Lisen kände en af dem. Hon såg, att de hade sin uppmärksamhet riktad just åt det håll, dit hon så många gånger blickat under sin promenad. Hon stannade nu helt nära dem.

»Här är en liten kikare,» sade hon, »kan-ske man kan se, om det är ett fartyg.»

»Åh, tackar fröken! — Ja, nu ser jag det klart — det är en tremastare, som ligger där och väntar på vind för att segla in. — Det är nog den, som vi ha väntat ett par tre da'r.»

»Hör nu — kan man se, om — om det är ett barkskepp?»

»Ja, för allt! Det är ett barkskepp —

men förstär lilla fröken sig på fartyg också!»

»Inte mycket,» — hon talade nästan för sig själf — »men jag skall väl lära mig — nej se! se, hur bländhvita seglen lyste just nu!»

Drifning af miniatyrrosor.

För dem af Iduns aktade läsarinna, som gärna egnar någon tid och omsorg åt Floras små älskliga barn, vilja vi gifva anvisning att frambringa rosor på ett sätt, som icke blott skänker nöje, utan äfven kan vara ett både intressant och lärorikt studium. Försöket är mycket lätt utfördt; ett par cigarrlådor med glasskifvor öfver, några små krukor af 4—5 cm:s genomskärning samt ett par händer fulla ljunngjord och lika mycket gammal drifbänksjord (som man ju kan erhålla från en trädgårdsmästare) är allt hvad vi behöfva.

Af våra ädlare rosenbuskar, såsom remontant-, te-, bourbonrosor o. s. v. taga vi i januari eller februari några fröhus eller s. k. nypon, urtaga fröna och lägga dem i ett bad af en liter vatten och en matsked saltsyra. Här i få de ligga 20—24 timmar, så att det hårda skalet blir i det närmaste upplöst. Man undersöker ett och annat frö genom att sönderskrapa skalet med nageln. Går detta lätt, och frökärnan ännu är hvit, upptagas de ur vattnet. Har kärnan börjat blifva mörk liksom skalet, då ha fröna legat i för länge och äro obrukbara.

Våra cigarrlådor fylla vi, sedan vi i botten borrat några små hål för vattnets afrinnande, med ett tjockt lager ren flodsand och ett tunnare lager jordblandning, så att jordytan blir 1½—2 cm. under lådans kanter. I jorden nedsticka vi fröna på två cm. afstånd från hvarandra och tre gånger så djupt som fröets tjocklek. Jorden täckes där på med ett 4—8 dubbelt med vatten väl genomdränkt läskpapper, glasskifvan lägges tätt öfver, och lådan ställes på kakekugnen eller någon annan plats med hög och jämn värme.

Efter omkring åtta dagar sticka plantorna med sina två hjärtblad upp ur sin mörka graf, och nu är det tid att taga bort papperet och sätta lådorna på en ljus men ej solig plats. Gör man ej detta i rätt tid, skjuta plantorna upp till glaset och blifva så veka, att de lätt falla omkull för att ej resa sig igen. I detta fall kan man stödja dem med ett strö ett lager jord omkring dem, akte sig blott, att ingen jord kommer på bladen.

Då plantorna blifvit något vanda vid ljus och luft flyttas de en och en i ofvannämnda små krukor. Härvid är bäst att låta hvarje planta åtföljas af en jordklimp. Vid omplanteringen afskär man hufvudrotens spets för att frambringa flera sidorötter. Jorden i krukorna bör utgöra en blandning af ljunng- och drifbänksjord samt något fin sand. Efter omplanteringen ställas krukorna i lådor, som täcktas med glasskifvor. Plantorna öfversprutas en och annan gång med kylslaget vatten och vänjas småningom vid ljus och luft, så att betäckningen kan borttagas.

Då plantorna åter hemtat sig och börjat växa igen, vattnas de efter behof med vatten, i hvilket man lagt litet filspån af horn eller ben. Då dagarne blifva ljusare och varma, ställas krukorna i fönstret och utveckla sig småningom till små pyramider eller dvärgbuskar. Man akte sig väl för att afknipa eller skada någon topp, äfven om den synes vilja växa för fort i jämförelse med de andra; genom ett sådant våld kan man göra hela nöjet om intet.

Efter några veckor framkomma knoppar i topparne, och efter kort tid kan man glädja sig åt fullt utvecklade miniatyrrosor. De små buskarne erhjuda nu en verklig förtjusande anblick, och odlaren bör känna sig rikligen belönad för sin ringa möda.

För barn i synnerhet är det lärorikt att kunna följa växtens utveckling från frö till blomma, helst då det hela försiggår under loppet af några få veckor; ty som bekant hafva barn i allmänhet svårt vid att vänta, utan vilja så snart som möjligt vara vid målet, antingen det gäller lek eller allvar. Den som har små omkring sig, borde därför lägga en del frön till groning, så att de dagligen vore åtkomliga för de unge, t. ex. mellan ett par jämt fuktiga klädeslappar. Det är intressant för hvem som helst, men allra mest för de

små med deras skarpa iakttagelseförmåga att följa naturens arbete från de första lifsytringarna i det skenbart liflösa fröet. Och ett sådant studium skärper deras blick och ger dem rik anledning till eftertanke.

Det händer ofta, att man på detta sätt af frö kan få nya rossorter. Finner man i den lilla samlingen någon, som genom växtsätt, form eller färg tilltalar en, kan man plantera den i större kruka och, om man så vill, i det fria, då tiden därtill är kommen. Om de så behandlas, försvinner deras dvärgnatur, och man får rosenbuskar af vanlig storlek. M.

Smånotiser från kvinnovärlden.

Kvinnointressena vid riksdagen. Om höjande af kvinnans äktenskapsålder till 18 år motionerar hr Borg i första kammaren. Som bekant motionerade hr Borg i fjol om giftoålderns höjande till 21 år eller lika med mannen — dock utan resultat. Få nu se, om det halfva steget är lättare att taga än det hela.

Till den kvinliga ungdomens gynnare höra hr Weisegren i första och Winkrans i andra kammaren, hvilka båda motionera om höjande af anslaget till högre flickskolor från 30,000 till 70,000 kronor.

Kontrollkomité af damer. Hr Chr. Meyer, nuvarande egaren af Dufnäs' tvättinrättning i hufvudstadens närhet, hvilken sysselsätter omkring 70 arbetare, öfverlemnar i dessa dagar affären till ett nybildadt aktiebolag, benämndt Aktiebolaget Dufnäs' nya tvättinrättning, som för att ingifva allmänheten större förtroende till affären ämnar ställa den samma under kontroll af en damkomité. I bolagsordningen stipuleras därjämte, att af den blifvande nettovinsten skall, sedan aktieegarne erhållit 5 procent ränteutdelning, en fjärdedel afsättas, dels till en understödsfond för ålderstigna tjänarinnor, dels att bereda tvättinrättningens egna arbetare andel i vinsten. Understöd från sagda fond skall utdelas efter förslag af nämnda damkomité.

En ny hofcharge. Konungen har till hof- och slotsfältskär utnämnt fältskären och sjukgymnasten Charlotte Berggren.

Teater och musik.

Kungl. operan har återupptagit »Mefistofeles» med hr Lomberg i titelpartiet. Rollbesättningen är för öfrigt den samma som under dr Botteros gästspel. Vi ha ännu ej haft tillfälle se hr Lomberg i hans nya uppgift, men han lär med densamma afgjordt hafva tagit ett steg framåt.

Inom kort kommer en finsk sångare hr Alarik Uggla att debutera å k. operan härstädes.

Svenska teatern har återigen fått upp ett nytt program, nämligen »Enkan Durosel», komedi i en akt af Bisson och Mars, samt »Tokerier», fars i tre akter af Karl Laufs. Det första stycket är en obetydligt utan vidare intresse. I det senare åter är idén ej oäfvat funnen, situationerna äro roliga och spelet godt. Emellertid är det väl hr Holmqvist, som med sin oöfverträffliga komik och med sitt goda lynne håller stycket uppe. Bland de öfriga medspelande förtjänar särskildt att nämnas hr Bror Olsson, hvilken af en teatervurmande ung man skapat en karaktäristisk typ.

Under inöfning är Ibens »Hedda Gabler».

Vasateatern har nu senast satt det teaterälskande Stockholm i tillfälle att förnya en glad och kär bekantskap sedan Mindre teaterns dagar i Suppés allbekanta operett, »Donna Juanita», i hvars titelroll flere af våra operettidvorn firat sannskyldiga triumfer. I sprittande melodirikedom står, som känt, denna operett ingalunda efter för Suppés bästa; under ett helt decennium ha de populära melodierna hållit sig uppe på repertoaren, hvarhelst den lättare musiken öfvats. Den prestation, med hvilken i lördags Vasateaterns uppburna primadonna fröken Ekström slöt sig till raden af Juanitor, var genom sin täcka liflighet och grace väl förtjänt af det bifall i blommor och ljudliga applåder, som af premierpubliken egnades den.

Dräpliga typer hade hrr *Strömberg* och *Lundin* gjort af den kärleksranke alkalden och den martialiske öfversten. Fru *Cederbergs* balettvurmiga donna Olympia verkade med mycken drastisk komik; efter hvad vi tro oss veta, hade hon och instuderat sitt parti under samma konstfarna ledning, som till en stor del bär förtjänsten af operettens i sin helhet synnerligen effektfulla uppsättning, som i grupperingar och danser anordnats af fru *Josefine Gullberg*. — Vi ha ännu ej varit i tillfälle att i titelrollen se fru *Hjortberg*, hvilken alternerar med fröken *Ekström*. De minnesgode erinra sig väl den framgång, med hvilken hon på *Mindre teatern* kreerade just denna rollen.

Fru *Loiten Dorschs* soaré i morgon lördag lofvar att blifva af stort intresse för alla teatervänner. Programmet upptager följande nummer:

1. »Surrogat» (fru *Dorsch* och hr *Fredrikson*); 2. Sång af fröken *Almati*; 3. »Förbi» (fruarna *Dorsch* och *Hartman*); 4. »Lika mot lika» (hr *Hedin*, fröken *Bäckström* och fru *Hamrin*); samt 5. Sömngångsscenen i »*Macbeth*» (fru *Dorsch*).

Filharmoniska symfoniorkestern är redan färdig att gifva sin första konsert (2:dra abonnementskonserten), hvilken går af stapeln måndagen d. 9 d:s i Musikaliska akademien. Som biträdande solister uppträda denna gång fru *Anna Hildach* och herr *Eugen Hildach* från Berlin. Det rikhaltiga programmet upptager bland annat *Peer Gynt*-suiten af *Edv. Grieg* samt en ny komposition för stråkorkester af *Andreas Hallén*. Dessa konserter förtjäna att på allt sätt understödjas.

Matiné gifves söndagen den 22 dennes i Berns' konsertsalong af hrr *Arvid Odman* och *Salomon Smith*, Sveriges båda kanske främste och populäraste sångare. Att vid denna matiné ingen plats kommer att stå tom, torde man kunna taga för gifvet.

Trenne sångsoaréer komma att gifvas i Musikaliska akademien af grevinnan *Mathilda Taube*, f. *Grabow*, professor *Ivar Hallström* och hr *O. Lejdström*. Abonnementspriset till de tre soaréerna är 10, 8 och 5 kronor. Första soaréen eger rum den 26 dennes.

Hr *C. A. Söderman*, hvilken nu som bekant hemkommit efter idkade sångstudier i Paris, gifver söndagen den 15 dennes en matiné.

Bidrag i alla ämnen mottagas med tacksamhet.

Fågeln Fenix.

Berättelse för Idun

af

Mathilda Lönnberg.

Belönad med hedersamt omnämnande vid Iduns stora pristäfling.

(Forts.)

»Anställning! Jag tänker, du kommer att gå utan anställning bra länge där ute,» sade majoren vresigt. »Troligen kommer du hem, och då får du tacka mig för, att jag nu ej låter dig beröfva dig själf möjligheten att, om än med ett års förlust, sluta din kurs vid tekniska högskolan. Det dröjer ännu sju månader, innan du är myndig.»

»Det är sant,» svarade *Gunnar* harmsen; »men var säker om, att den dag jag fyller 21 år skall jag skriva hem och lemna mamma denna öfverlåtelse, som nu nekas mig att göra.»

»Då kan du göra hvilka dumheter som helst, men tills vidare låter du bli,» sade majoren kategoriskt. »Om du inte får någon anställning, som troligast är, torde du nog vara glad att ega de där fattiga styfrarne, som du nu är så angelägen att blifva af med. Och tro mig, det är inte så lätt att slå sig fram i Amerika, såsom gamla äfventyrare inbilla ungt lättsinnigt folk. Och det är bättre att gå hemma ett år eller par och vänta på plats än stryka sysslolös och hemlös omkring på gatorna i Filadelfia, ty det är ju dit, som kosan skall ställas.»

»Men tror morbror verkligen, att på ett ställe, där så många industriella anläggningar finnas, det skall vara så omöjligt att få plats,» sade *Gunnar*.

»Tänk på *Chesters* stora skeppsvarf och *Baldwins* lokomotivfabrik.»

»Ja, dem känner jag inte till. Det enda jag hört om *Baldwin* är, att det finnes en sort amerikanska äpplen, rätt goda för resten, som heta så,» sade majoren skrottande. »Ja ja, *Gunnar*,» tillade han; »jag önskar, att mina förutsägelser måtte visa sig osanna, och om jag också brummar, min gosse, så har jag ändå i grund och botten aktning för din beslutsamhet och ditt friska mod.»

Emellertid skredo dagarne hastigt sin kos. Afresan närmade sig mer och mer. Sista dagen var inne, och *Gunnar* skulle gå ombord på aftonen. Barkskeppet *Carl Edvard* låg redan ute på redden, det var för djupgående att kunna fullastas inne i hamnen. Det skulle lyfta ankar vid solens uppgång. Kapten *Lohman* hade i sin trädgård samlat ett fåtal vänner. Hans dotter *Gustafva* var hemma för att visa morföräldrarne sin förstfödde — en liten *Gustaf*. Också en af kaptenens söner var hemma. *Gunnars* familj och den unge doktorn jämte två gamla sjökaptener utgjorde alla de inbjudna.

Man sökte vara munter, men afskedets vemod låg öfver sällskapet. Fru *Emilia* måste oupphörligen torka bort sina tårar, där hon satt med *Gunnars* hand i sin och *William* på en pall vid sina fötter. Själfva *Julia*, som annars plägade vara så lugn och beherskad, visade sig sorgsen och förstämd. Där fanns en bål och allehanda förfriskningar i trädgården, men stämningen var och förblef tryckt.

Då man i dagningen bröt upp, var det nästan med en känsla af lättnad, man sade hvarandra farväl. Man hade ängslats så länge på förhand öfver den förestående skilsmessan. *Emilia* grät och omfamnade sin förstfödde, och han kysste gång på gång de hvita små händer, som för honom utgjorde snart sagdt det, som han mest beundrat och älskat.

»Nu skall du skona dessa små hvita händer, mamma,» sade han och kysste dem om och om igen; »skona dem för min skull. Jag skall komma åter och sätta en briljantring på hvarv enda ett af dina små förtjusande fingrar.»

»Ja, det skulle vara väl använda ringar,» sade fru *Emilia* och log sorgset.

»Nej, gossar, vi måste nu ombord,» sade kaptenen afbrytande; »kanske fru konsulinna vill göra oss äran att följa med ombord?»

Fru *Emilia* afböjde förslaget. Hon visste med sig, att hon ej skulle kunna låta bli att fälla tårar vid afskedet, och hon hade en aristokratisk motvilja för att låta någon af den tjänande klassen se henne sörja. Sjomännen ombord skulle kanske skämta öfver hennes sorg. — Nej då — hellre förkorta de ögonblick, hon ännu kunde vara tillsammans med sina söner, än utsätta sig för något sådant. Hon afböjde sålunda kaptenens förslag, tog ett sista farväl af sina gossar och gick upp till sig, åtföljd af *Berta*, som grät och snyftade utan hejd.

Julia och fru *Lohman* skulle däremot följa med ombord. När de kommo ut på gatan, utbad sig doktorn tillåtelse att få eskortera damerna. *Julia* hade tagit *Gunnars* arm och de båda syskonen ingo några steg efter de andra.

»Det är en sak, som du måste lofva mig, *Julia*,» sade *Gunnar* efter en stunds tystnad. »Det är att aldrig lemna mamma, förr än *Ingeborg* växt upp och kan ersätta dig eller — jag kommit hem.»

»Jag har ju lofvat att stanna hos mamma,» svarade *Julia* kort.

»Ja, men,» började *Gunnar*.

»Jag vet, hvad du menar,» svarade *Julia* bitert; »men, ser du, jag är för fattig, äktenskapet är ett monopol för förmöget folk.»

»Han kan snart få stor praktik och tillräckliga inkomster för att kunna betala sina skulder och gifva sig.»

»Inte med en hustru, som har en så stor familj som jag,» sade *Julia* med ett sorgset leende. »Men jag vill ej gärna stanna hemma. Dessutom kan ju *Berta* ersätta mig. Jag är så trött vid alltsammans, *Gunnar*. Det är nästan för mycket för mina krafter.»

»Åh, du har krafter öfver dina år och ditt kön,» invände *Gunnar*. »Det är ej samma gry i *Berta*, och faster kommer nog snart att gifva bort henne. Jag hoppas mer af *Ingeborg*.»

»Det kan du nog ha rätt i,» svarade *Julia*; »men jag vet ej, hvarför jag alltid skall vara offret.»

»Åh, *Julia*, offret! Borde det ej vara din högsta glädje att få vara hemma och utgöra mammas stöd och hjälp — mamma, stackars mamma, som är så tålig och mild.»

»Ja, det är hon visst,» svarade *Julia* i retlig ton. »Jag önskade, hon icke vore det. Jag önskade, att man kunde tala till henne i ekonomiska saker och blifva förstädd. Om hon blefve förargad och sade emot, vore bättre än hennes suckar och hennes: »Åh, *Julia*!» och hennes nedslagna min, när man måste föreställa henne, att på det sättet kunna ej våra inkomster och utgifter gå ihop.»

»Men du får inte neka mamma något, hon är van vid ett annat lefnadssätt, än vi nu föra, och så får du ju pengar af morbror.»

»Ja, äro vi icke alla vana vid ett annat lefnadssätt och måste vi ej vara förnuftiga? Och morbror ger oss så mycket han kan. Det kan ej nekas, att det är mycket snällt af honom, men inte tror jag, att han försakar så mycket som en enda cigarr för vår skull. Och mamma, hon tycker, att allting är försakelse. Hon kläder sig i krusflor från topp till tå, och det är ganska dyrt, *Gunnar*. Hon tycker mig vara så hjärtlös, då jag föreslår henne ett annat tyg. En annan färg än den svarta har jag icke ens vågat tala om. Hon var så förolämpad, då vi lade bort sorgen i våras ett par månader före årets slut. Hon tyckte, att vi voro hjärtlösa barn, som kunde tänka på annat än svart.»

»Ja, men hvarför gjorde du då det?»

»Hvarför? Vi hade ju öfverflöd på kulörta kläder, och våra svarta voro luggslitna och nedfläckade, och dessutom växa ju syskonen ur sina saker, om de ej få begagna dem. Och så förstär du, att det var en mycket viktig sak, att vi fingo begagna hvad vi hade i stället för att köpa nytt.»

»Ja, jag inser det.»

»Jag blir så bitter och elak här hemma, *Gunnar*, när jag går och ser på all lyx hos våra forna vänner, som nu knappast vilja se åt oss. Ja, det förstås, se göra de nog, och jag blir nervös af de goda tanternas mönstrande blickar, liksom af deras nedlåtande, beklagande tonfall, när de någon gång råka mig och fråga efter »stackars mamma». Jag hatar det uttrycket, *Gunnar*. Och jag vet, att våra tillgångar vägas och mätas af intresserade farbröder, att grosshandlare *Boqvist* frågade skol-föreståndarinnan, om mina sysstrar voro halfbetalande elever. Och i våras, när mamma var sjuk och jag köpte kalkkottletter åt henne, kom tant *Wulf* och sade i en så mild ton som möjligt: »Roligt att se dig, lilla *Julia*! Sådan praktisk kottelrad du köper! Det är icke en och hvar, som har råd att köpa så dyr mat». Hon hade rätt, men jag var så förargad, att jag inte gitte svara ett ord, inte en gång säga henne, att mamma var sjuk.»

»Stackars min *Julia*! Men allt det där skall ha en öfvergång.»

»Åh nej, det har ingen öfvergång, det vet jag nog,» afbröt *Julia*. »Och du vet ej, hvad det vill säga att behöfva det och det och ej veta, hvarifrån det skall tagas. I våras, när mamma var sjuk, ordinerade doktorn vin. Hvarifrån skulle jag skaffa det? Men så skickade fru *Lohman* upp en butelj *Constantia*, och mamma drack och kände sig ganska styrkt därpå. Men så fick hon veta, att fru *Lohman* skänkt det, och då smakade hon det aldrig mer. *Lohmans* ha varit våra enda vänner sedan pappas död, och jag ville ej sära fru *Lohman* med att säga henne, att mamma ej ville dricka af hennes vin. I sin okunnighet och välmening skickade fru *Lohman* upp ett par buteljer till, som jag måste taga emot, och de stå nu orörda i källaren. Ser du, *Gunnar*, jag lofvar ej att stanna här — också för doktors skull. Det är svårt, förstär du, då min plats i banken är ett godt och säkert bidrag. Det räckte i fjor till hyra och ved och mammas krusflor.»

»Stackars min *Julia*, jag önskar, att jag kunde hjälpa dig, och det skall jag ofelbart göra snart, men jag kan ej befria mig från det löfte du en gång gaf mig, du måste stanna hos mamma.»

De hade under samtalen blifvit allt längre efter, och nu kom *William* springande och bad dem skynda sig, de andra sutto redan i båten. *Gunnar* och *Julia* ökade stegen och kommo tysta ned till stranden. *Julia* satt med en af sina bröder på hvardera sidan om sig i båten. Hon var full af sorg. Huru lyckliga äro de icke, tänkte hon, som få komma ut, bort ifrån tränga vägar och ännu trängre förhållanden! Den som finge lemna landet och sväfva ut öfver det fria, mäktiga hafvet! — Hon glömde farorna, stormarne, skeppsbrotten, för att blott tänka på den vida, gränslösa rymden, som lockade hennes håg.

(Forts.)

